

214.

1000 214.

281

Summala Nõu

Innimese iggawesest õnnistusest:
ehk

Lühhiene Õppetus,

Kuida innimenne on

I. Summala sarnatseks lodud,

II. Patto sisse langenud,

III. Pattust ärrapeästetud
ning kalliste lunnastatud, ja
mil wiisil temma

IV. Sest kallist ärralunnas-
tamisest peab kasjo sama,

Et iggamees woib lühhidelt tuppa,

kuida temma peab

õiete ustuma,

waggaste ellama, ja
iggaweste õnsaks sama

Rüsimiste ja Kõsimistega üllespandud;
ja pühha kirja sannadega
kinnitud ja ärrafelletud.

JESUSSE Nimmel

I. Oppetus.

Kuida Jummal innimest on lonud.

I. Küssiminne.

Kes on taewa, Ma, merre ja keik, mis seal sees on, lonud ning tännini hoidnud?

Kostminne: Kolm : ainus Jummal, Issa, Poeg ning pühha Waim.

I Mos. 1, 1. 2. 3. Algmis ses loi Jummal taewast ja maad; ja se Ma olli tühhi ja paljas, ja pimmedus olli sügawusse peäl, ja Jummal Waim olli lähwitamas wee peäl; ja Jummal ütles: Sago walgus, ja walgus sai.

Laul. 33, 6. f. Jehowa sanna läbbi on taewad tehtud, ja temma su Waimo läbbi keik nende wäagi.

II. Mitme päwaga loi Jummal keik, mis on lodud?

Kue päwaga. Esimeses sel päwal loi Jummal se walguse; teisel taewa; kolmandamal lahutas Jummal se Ma merrest ärra ning loi Ma peäl keik suggust rohto ja puud; neljandal, päwa, ku, ja need tähhäd; wiendamal, keik suggused kallad ja lünnud; kuendamal, keik sugued lojused, ussid, maud, ja wimaks se innimesse. I Mos. 1.

III Kuida loi Jummal innimesse?

Mulla tükkist loi Jummal innimesse, Adam nimmi, ja temma naese Adama külje luust, Ewa nimmi.

I Mos. 2, 7. Ja Jehowa Jummal walmistas sedda

sedda innimest, mis pörm on, mullast, ja puh-
hus temma uinnasse ellawat öhko.

IV. Misuggune olli innimenne omma es-
messe lomisse polest?

Temma olli Jummal omma Eoja sarnane.

I Mos. 1, 26. 27. Ja Jummal ütles: Teh-
kem innimest ennaste náo järrele ennaste sarnatseks, et nemmad wallitsewad ülle kallade mis merres, ja ülle lindude mis taewa al, ja ülle lo-
juste, ja keik ülle se Ma, ja keik ülle romajatte, mis Ma peäl romawad. Ja Jummal loi se innimesse omma náo järrele, Jummal náo järrele loi ta tedda, mehheks ja naeseks loi tem-
ma neid.

V. Kuida olli innimenne Jummal sarnane?

Nenda et ta olli pühha, öige ja önnis ilma pattota ja waewata.

Ewes. 4, 24. Ja teie peate ennest peäle wõtma sedda uut innimest, kes Jummal sarnatseks on lodud tössise öigusse ja pühhitsusse sees.

VI. Kuhho panni Jummal innimest, kui ta tedda sai lonud?

Jummal panni tedda Edeni ehk paradisi aeda, et temma sedda pididi harrima ning hoidma.

I Mos. 2, 15. Ja Jehowa Jummal wottis se innimesse, ja panni tedda Edeni aeda, sedda harrima ja sedda hoidma.

VII. Mis kásko andis temma temmale?

I Mos. 2, 16. 17. Ja Jehowa Jummal káskis innimest ja ütles; Keikist aia puist woid sa

Kül jua; agga sest hea ja kurja tundmisse puust ei pea sa mitte söma; sest mil päwal sinna sest sööd, pead sa surma surrema.

II. Öppetus.

Kuida innimenne on patto sisse langenu.

I. Agga ons innimenne se hea ja õnisa ello sisse eht Jummal sarnasets jänud?

Ei olle mitte jänud; sest temma kautas sedda õnne ärra kurrati pettusse ja kawwalusse läbbi.

II. Kuida pettis kurrat innimesi?

Temma tootas temmale kawwalaste suremat tarkust, ja eksitas tedda se läbbi, et ta Jummalat ja temma kässo sanna mahhajättis, ja kurrati sanna wöttis kuulda.

I Mos. 3, 1-7. Agga maddo olli kawwalam kui teik ellajad mis wälja peäl, mis Jehowa Jummal olli teinud, ja se ütles naese wasto: Kas se on, et Jummal sedda dölnud? teie ei pea ei ühhestki rohho aia puust söma. Ja naene ütles mao wasto: Kül meie söme rohho aia pu wiljast; Agga selle pu wiljast, mis kesk aeda, on Jummal ütelnud: teie ei pea mitte sest söma egga temmasse puutma, et teie ärra ei surre. Ja maddo ütles naese wasto: Teie ei pea mitte surma surrema. Sest Jummal teab, mil päwal teie sest söte, et teie silmad siis lahti sawad ja sate kui
Jum-

Jummal, ja tunnete head ja kurja. Ja se naene någgi, et se pu hea olli roaks, ja et ta filmadele himmo teggi, ja et se pu olli armas, et ta piddi targaks tegaema; siis wottis ta temma wiljast ja söi, ja andis ühtlase ka omma mehhele ja temma söi. Siis said nende mollematte filmad lahti ja tundsid ennast allasti ollewad: ja nemmad õmblefid wigi-lehta kofko ja teggid ennestele põlled.

III. Öns siis innimenne se patto läbbi sure hädda sisse sattunud?

Jah, temma on isseennast ja keik omma sugguwõssa keigesurema hinge ja ihho hädda sisse saatnud.

Rom. 3, 10. 11. 12. Nenda kui kirjotud on: ei olle, kes õige on, ei ühteainustki; ev olle sedda kes moistab, polle sedda, kes Jummalat öiete otsib; nemmad on keik kõrwale läinud, nemmad on ühtlase kõlwatumaks sanud, ei olle sedda kes head teeb, ei olle ühteainustki. Paul 14, 3. s.

IV. Mis sugguse hädda sisse on nüüd keik innimesed hinge polest sanud?

Se sure hädda sisse, et nemmad ommast wäest ei kolba ühtige head teggema agga ussinad ning walmis on kurja teggema.

Ewef. 4, 18. Kes ommas meles pimmedaks sanud, ja on kangel Jummalala ellust ärra se rummalusse pärrast, mis nende sees on, nende süddame korwadusse pärrast.

V. Misugguse hädda sisse on nemmad
ihho polest sanud?

Et nemmad nüüd on többised, häddas,
waewas ja surrelikud.

1 Mos. 3, 19. Omma palle higgi sees pead sa
leiba söma, senni kui sa jälle mullaks saad, sest
sest sammast olled sa woetud. Gest sinna olled
pöörin ja pead jälle pöörmaks sama.

VI. Misuggused on nüüd teit innimesed
patto pärtast?

Nemmad on wihha ja surma lapsed,
se on Jummal wihha ja iggawesse pör-
go pina wäart.

Rom. 5, 12. Otse kui ühhe innimesse läbbi pat
on ma ilma sisse tulnud, ja patto läbbi surm: nen-
da on ka surm teitide innimesse sisse läbbilainud,
kelle ühhe sees nemmad teit on patto teinud.

VII. Kas woitwad innimesed nüüd isseen-
nast sest häddast peasta?

Ei woi mitte, sest nemmad ei woi isse-
ennesest mitte omma hinge hädda öiete
tunda egga sest lahti sada.

Joan. 9, 40. 41. Ka monningad neist Wari-
seridest ütlesid Jesusse wasto: Kas meie ka pim-
medad olleme? Jesus ütles nende wasto: Ollek-
site teie pimmedad, siis ei olleks teil mitte patto, ag-
ga et teie nüüd ütlete: meie näme, siis jääb teie pat.

Rom 7, 24. Oh minna willets innimenne!
Kes peastab mind sellesinnatse surma ihhust?
Ewes. 4, 18. Ebr. 2, 15. Ap. T. 28, 26. 27.

III. Öppetus.

Kuida innimenne on pattust ärra-
peästetud ja kalliste lunnastud.

I. Öns Jummal tahtnud, et innimenne pid-
di patto sisse jama ja hukka sama?

Ei olle Jummal sedda mitte tahtnud,
ta tahtis, et innimenne pididi pattust
peasma ja önsaks sama.

Esef. 33, II. Mi töeste kui ma ellan, se on Is-
sanda Jehowa sanna: mul ep olle head meelt sel-
le surmast, kes öäl, waid sest: kui se, kes öäl
on, pörab omma tee peält, et ta woiks ellada.
Pöörge ümber, pöörge ümber omma kurja tede
peält; sest mißparrast tahhate teie surra, öb
Issraeli suggu.

2 Petr. 3, 9. Jummal on pitka melega meie
wasto, ja ei tahha mitte, et monned peawad
hukkaminema, waid et keik peawad melepar-
randamist kätte sama.

II. Mis läbbi on Jummal seddasinnast omma
armo rahmist pattuse innimesele tootanud?

Se läbbi, et ta on tootanud omma
ainsa Poia läkkitada Lunnastajaks ning
Önnisteggiaks.

I Mos. 3, 15. Ma tahhan wiha waeno tösta
sinno ja naese wahhele, ja sinno seemne ja tem-
ma seemne wahhele; Sesamma peab so pea röb-
huma, ja sinna wöttad temmale kanda röhhuda.

I Mos. 22, 18. Ja sinno seemne sees
peawad keik ma ilma rahwas ennast önnis-
tama. Kalat. 3, 8.

III. Üns Jummal omma tootusse sanna tõeks teinud?

Jah on omma tootusse sanna tõeks teinud, ja omma Poia seie ilma sisse läkitanud.

Kal. 4, 4. Kui aeg täis sai, läkitas Jummal omma Poega, et ta piddi naesest sündima ja kässo alla sama; et temma neid, kes kässo al ollid, piddi ärralunnastama, et meie piddime laste õigust sama.

IV. Kuida on Jummal a Poeg seie ilma sisse tulnud?

Temma on pühhas Waimust sadud, ja neitsist Mariast ilmale todud

Luk. 1, 35. Ja se Ingel wastas ja ütles temmale: Pühha Waim peab so peäle tulles ja keige kõrgema wäggi so ülle warjama: sepärrast peab ka se pühha, mis sinnust sünnib, Jummal a Poiaks hütama.

V. Mis on Jummal a Poia ehk meie Lunnastaja nimmi?

JESUS KRISTUS.

Matt. 1, 21. Temma peab ühhe poia ilmale tooma, ja sinna pead temmale nimme pannema Jesus, sest temma peastab omma rahwast nende pattudest. Joan. 1, 42.

VI. Mis on Jesus Kristus omma ollemise polest?

Tõssine Jummal ja tõssine inimenne.

Rom. 9, 5. Kelle pärrast wannemad on, ja kellest Kristus tulles lihha polest, kes on ülle keide Jummal, kidetud iggaweste, Amen.

VII. Kuida piddi meid Jesus Kristus kurratist, pattust ning surmast päästma?

Temma piddi meie pattud ennese peäle wõtma ja kändma.

Joan.

Joan. 1, 29. Teisel päwal naab Joannes Jesust ennese jure tullewad, ja ütleb: Wata, se on Jummalal Sal, kes ma ilma patto ärrakannab.

Esa. 53, 4. Tdeste, meie haigusfed on Temma ennese peäle wötnud, ja keik meie wallo kannud, agga meie arwasime tedda temma ennese süparrast wiggaseks tehtud, Jummalast pekstud ja waewatud ollewad. 2 Kor. 5, 21.

VIII. Misga on temma meie patto süüdmaksnud?

Omnia falli werre ja surmaga.

I Pet. 1, 18-19. Ja teie teate, et teid ei olle kadduwatte asjadega, ei hõbbeda egga kullaga lunnastud teie tühjast ellamisest, mis teie ollete wannemist õppinud, waid Kristusse kui ühhe ilma wiggata ja puhta Salles falli werrega.

I Tim. 2, 6. Kes ennast isse on annud lunnastamisest hinnaks keikide eest, et se ommal aial piddi üllestunnistadama. Matt. 20, 28.

IX. Ons Kristus Jesus surma sisse jänud?

Ei olle mitte jänud, sest temma on surnust jälle üllestousnud, taewa läinud, ja istub Jummalal parremal kael.

I Kor. 15, 3-4. Sest ma ollen keigeesfite teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele, ja et temma on maetud, ja et ta on üllestousnud kolmandamal päwal kirjade järrele.

Mark. 16, 19. Ja Jhsand, kui ta nendega sai rākinud, woeti ülles taewa ja istub Jummalal parramal polel.

X. Mikspärrast on Jesus Kristus taewa ehk omma au sisse läinud?

Et temma meie eest piddi palluma ja pühha Waimo meile andma.

Ebr. 7, 25. Sevärrast woib temma ka allati ja täieste õnsaks tehha neid, kes temma läbbi Jum-
mala jure tulleswad, ja ellab ikka seks, et ta
nende eest pallub.

Rom. 8, 34. Kes se, kes woib hukkamoista?
Kristus on se kes surnud, ja mis weel ennam
kes ka üllesärratud, kes ka on Jummalala par-
remal kael, kes ka meie eest pallub.

Joan. 16, 7. Agga minna ütlen teile sedda tõt:
se tulles teile heaks, et minna ärralähhan; sest kui
minna ärra ei lähha, siis ei tulle trööstia mitte teie
jure; agga kui minna saan ärraläinud, tahhan
minna tedda teie jure läkkitada. Ap. T. 2, 33.

XI Kas siis Jesus Kristus taewast jälle tulles
Jah tulles nähtawal kombel kohhut
moistma ellawatte ja surnutte peäle.

Ap. T. 1, 11. Gesinnane Jesus, kes teist
on ülleswoetud taewa, se peab tullesma selsam-
mal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa
ärraminnewad. 2 Tessal. 1, 6. 10. Ap. T. 10, 42.

XII. Mis head on Jesus Kristus omma kano-
natamisese, surma ja üllestousmisese
läbbi meile saatnud?

Temma on keik innimesesed Jummalaga
leppitanud, omma õigust ja pühha
Waimo neile saatnud, ja sedda kohhut,
et nemmad Jummalala sees iggawesse õn-
ne ja ilmalõymatta rõmo woitwad sada.

2 Kor. 5, 19. Gese et Zummal olli Kristusse sees ja leppitas ma ilma isse ennesega arra, ja ei arwanud neile mitte nende ulleastmisesed suuks; ja temma on meie sisse pannud arraleppitamise sanna.

Esaia 53, 11. Mo sullane, se Dige teeb paljo digeks se labbi, et nemmad tedda tundwad, sest temma kannab keik nende ullekohhut. Joan. 17, 21, 24. Rom. 3, 25. 5. p. 1. 18, 11. s. Kal. 3, 11. Joan. 1, 3.

XIII. Kust oppime meie sedda keik?

Meie oppime sedda Ewangeliummist ehk armo oppetusfest.

Rom. 1, 16. Minna ei habbene mitte Kristusse armo oppetusfest, sest se on Zummala waggi onnistusfeks iggauhhele, kes ussub, ni hasti Judamehhele essite, kui ka Kreka mehhele. Gese Zummala digus ilmutakse selle samma sees ussust usko, nenda kui kirjotud on: Agga se, kes ussust dige on, peab ellama.

XIV Mis teeb Zummal Ewangeliummi labbi

Zummal fatsub ja pallub meid raskestete, et meie peame temmaga leppima, se on: sedda lihha meelt, mis uks waen on Zummala wasto, mahhajätma, ja keikist asiast, mis meie Issand Jesus Kristus meile on saatnud, ossa ja kasso wötma.

2 Kor. 5, 20. Meie pallume nüüd Kristusse assemel: Andke ennast Zummalaga arraleppitada. 1 Joan. 1, 3.

1 Kor. 1, 9. Zummal on ustaw, kelle labbi teie ollete kutsutud temma Poia meie Issanda Jesusse Kristusse ossasamisfeks.

IV. Oppetus

Mil wiſil innimenne Jeſuſſe Kriſtuſſe lunnastamisſeſt taſſo ſaab.

I. Sawad ſiis keik innimeſed neik Jeſuſſe armo andiſt oſia ning taſſo?

Ei ſa mitte et kũl Jeſuſ neid keik on kaſliſte arralunnastanud ja peãſtnud.

Matt. 7, 21. Ei ſa keik, keſ minno waſto ūtleb; Jeſand, Jeſand! taewariki, waid keſ teeb minno Jeſa tahtmiſt, keſ taewas on.

II. Mikſpãrraſt ei ſa keik ſeſt kallikſt Jeſuſſe lunnastamisſeſt taſſo?

Sevãrraſt, et ſe ſurem hulk ſedda pimmeduſt ehk pattuſt ello ennam armataſt, kui ſedda walguſt ehk wagga ello.

Joan 3, 19. Agga ſe on ſe hukkamoikſtminne, et Walguſ on tulnud maſ ilma ſiſſe; ja innimeſed armataſid pimmeduſt ennam kui ſedda Walguſt; ſeſt nende teud ollid kuriad.

III. Keſ need on, keſ nende temma kallikſt lunnastamisſeſt taſſo ei ſa?

Keik need, keſ ūhhe ehk mitme arowa likko patto ſeſ jãwad ellama.

Kal 5, 19. 20. 21. Arowalikud on lihha teud, miſ on needſinnatſed: abbiellorikminne, horuſ, rojuſ, kimaluſ, woõra jumjala teniſtuſ, noiduſ, waen, riud, kadde wiſha, wiſhaſtellemiſſed, riidlemiſſed, lahkuſiſſed, ſeggatſed oppetuſſed, kaddeduſ, tapmiſſed, liigjominne, praſſiminne, ja miſ nende ſarnatſed on, miſ minna teile enne ūtlen,

len, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et need, kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jummalariiki pärrima. Jaak. 2, 10. 11.

IV. Kas siis need sawad kasso Jesusfest, kedada näikse agga peält waggad ollewad?

Ei sa mitte, kui nemmad seest pididi patustud himmud armastawad, ja ilmalikko asjade eest ennam murret kandwad, kui omma hinge parrandamisse eest.

2 Tim. 3, 5. Kellel on Jummalakarthusse näggo, agga selle wägge salgawad nemmad ärra, ja neist lahku. Matt. 7, 22. 23.

I Joan. 2, 15. Kui kegi ma ilma armastab, selle sees ei olle mitte Issa armastust. Tit. 1, 16.

V. Kes siis sest kallisti Jesusse lunnastamisest kasso sawad?

Need ükspäinist sawad ossa ja kasso, kes omma hinge hädda öiete tundwad, ommad pattud süddamest kahhetsewad, mahha jätwad ja öige ussoga Jesusse omma aino Önnisteggia käest abbi otsiwad.

Mark. 1, 15. Jummalariik on liggi tulnud: parrandage meelt, ja uskuge armo öppetust.

Esa. 1, 16. 19. Peske ennast, puhhastage ennast, saatke ommad kurjad teud mo silma eest ärra, seiske kurja teggemast: öppige head teggema, nouduke, mis kohhus, saatke ülleannetumad öige tele, moiske kohhut waeste lastele, selletage leskenaeeste asjad ärra. Et tulge siis, ja selletagem ommad asjad isseleskes, ütleb Jehowa. Kui teie pattud on kui elle punnased rided, siiski peawad

nemmad ni walgeks sama kui lummi; kui nemmad punnased on, kui werre karwa rie, peawad nemmad ommeti walge willa sarnatseks sama.

VI. Misuggused armo annid sawad need, kes nenda pattust pöörwad ja Jeesuse sisse uskwad?

Nemmad sawad 1) sedda Jummalala armo, et nemmad ennast julgeste woikwad Jummalala lapsiks titelda.

Ewes. 1, 5. 6. Jummal on meile enne seadnud laste õigust Jeesuse Kristusse läbbi ennese pole omma tahtmisse hea mele järrele, omma armo au titusseks, misga temma meid ennesele armsaks teinud, se armsa Poia sees.

2) Pattude andeks-andmist; Ewes. 1, 7. Kelle sees meil on ärralunnastamine temma werre läbbi, pattude andeks-andminne temma armo rikkust möda. I Joan. 1, 9.

3) Iggauest õigust; Wil. 3, 8. 9. Ja tões te minna arwan ka keik kahjuks minno Jeesanda Jeesuse Kristusse wägga kalli tundmisse wasto, kelle pärrast ma keik ollen kahjuks arwanud, ja arwan sedda keik pühkmed ollewad, et ma Kristust woiksin kasuks sada, ja et mind temma seest leitakse, et mul ei olle omma õigust, mis käsust tulleb, waid mis Kristusse usso läbbi tulleb, se õigus, mis Jummalast tulleb usso läbbi.

4) Pühha Waimo; Ap. T. 2, 38. Petrus ütles nende wasto: Pärändage meelt ja iggaüks teie seast lasto ennast ristida Jeesuse Kristusse nimme peäle pattude andeks-andmisseks, ja siis peate teie pühha Waimo anni sama.

5) Iggawest ello; 1 Joan. 5, 11. 12. 13. Ja se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Voia sees. Kellel se Voeg on, sellel on ello; kellel Jummal Voega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte. Sedda ollen ma kirjotanud teile, kes teie ussute Jummal Voia nimme sisse, et teie peate teadma, et teil iggawenne ello on, ja et teie peate uskma Jummal Voia nimme sisse. Joan. 17, 3.

VII. Kuida peab nisuggune wagga innimenne ellama, kui temma ni sured annid tahab otsani hoida?

1) Peab temma sedda, mis ta ristmisses on tootanud, kindlaste piddama, ja usso labbi Kristusse sisse jama.

1 Pet. 3, 21. Selle wastotahhendus se ristminne teeb meid nuud ka onsaaks, (ei mitte rojusse arrasaatminne lihha pealt, waid hea suddame tunnustusse julge kussiminne Jummal kaest) Jesusse Kristusse ulestousmissesse labbi.

Joan. 15, 4. Jage minno sisse ja minna teie sisse: otse kui winapu oks ei woi wilja kanda isse ennesest, kui temma ei ja winapu kulge, nenda ka teie, kui teie ei ja minno sisse.

2) Peab ta puhha Waimo juhhatamisse jarrele ellama.

Rom. 8, 12. 13. 14. Separrast nuud, wennad, ei olle meil wolggo lihha, et meie peaksime lihha jarrele ellama; sest kui teie lihha jarrele wottate ellada, siis peate teie surrema; agga kui teie Waimo labbi ihho teud wottate surretada, siis

siis peate teie ellama: sest ni mitto kui Jummalala Waimo läbbi juhatakse, need sinnatsed on Jummalala lapsed. Kal. 5, 24.

3) Peab ta jummalala sannast ja kallist õhtosõma aiast ommo hingele usso finnitust saatma.

I. Pet. 2, 2. Himmustage otsego praego sindinud lapsokessed sedda Jummalala sanna selget pima, et teie selle läbbi woite kaswada.

Eaul. 1, 1. 2. 3. s. Wägga õnnis on se innimenne, kes ei kái dälatte nou järrel, egga seisa pattuste tee peäl, egga istu pilkiatte järre peäl; waid kel hea meel on Jehowa kässo öppetusest, ja mötleb ta kässo öppetuse peäle õõd ja päwad; siis on temma otsego pu, mis wee soonte äre istutud, mis omma wilja annab omma aial, ja kelle lehhed ei puddene, ja keik mis ta wõttab tehha lähhab korda.

I Kor. II, 28. 29. Innimenne katsko isse ennast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwast, ja jogo se karrika seest: sest kes kólwato söõb ja joob, se söõb ja joob isseennesele nuhtlust, n. t. s. Ap. Tegg. 2, 46. 47.

4) Peab ta waltwama, ja Jummalat keigest süddamest palluma.

I Pet. 5, 8. Olge kassinad, waltwage, sest teie waenlane kurrat kâib ümber, kui mõiraja loukoer, ja otsib, kedda temma woiks ärraneelda, selle wasto seiske kindlaste uskus. Matt. 7, 7. 8.

5) Peab ta omma hinge waenlaste, se
on

on kurrati, ma ilma ja omma lihha himmo wasto pannema ja need ärrawoitma.

Kal. 5, 16. 17. Käige Waimus, siis ei te teie mitte lihha himmo järrele fest lihha himmustab Waimo wasto, ja waim lihha wasto, agga need finnatfed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tahhate. Ebr. 12, 4. I Joan. 5, 4. 5. Ewes. 6, 10, 13. I Peetr. 2, 11.

6) Peab ta sin ilmas keik willetsus ja risti kannatlikko süddamega kannatama.

Ebr. 10, 36. Kannatus lähhäb teile tarwis, et teie Jummalatahtmist tehhes woite tootust kätte sada. Jak. 5, 7. 8.

VIII. Kas siis tösfised risti innimesfed peawad sin ilmas risti ja willetsust kannatama?

Ja peawad kannatama.

Luk. 9, 23. Ja Jesus ütles keikile: Kui fegi minno järrele tahhab tulla, se salgago isseennast ärra, ja wõtko omma risti iggapäaw ennese peäle ia käigo minno järrel. 2 Tim. 3, 12. Ebr. 12, 8.

IX. Mitmesuggune on nende waggade rist ja willetsus?

Kahhesuggune, 1) se wäljaspidine 2) se seestpidine rist ja willetsus.

X. Mis on se wäljaspidine rist ja willetsus?

Keik hädda, mis wäljaspidi nende peäle tulleb, kui neile üllekohhut tehakse ja nende wagga ello teotakse n. t. s.

Joan.

Joan. 16, 1. 2. Sedda ollen minna teile räkinnud, et teie ennastei pahhanda. Ja nemmad lükkawad teid koggodussest wälja; ka tulleb se tund, et iggaüks, kes teid tappab, mõtleb ennast Jummalale melehead kui ühhe ohwriga teggewad.

XI. Mis on se seestpidine rist?

Seestpidine rist on se waew, mis inimesenne wastopannes tunneb, kui patustused himmud ja mõtted temma meelt wasto seestpidi tõuswad.

Laul. 38, 19. Ma rāgin omma üllekohhut ülles, ma ollen murrese omma patto pärrast. Rom. 7, 24.

XII. Mikspärrast peawad need waggad nissuggust risti ja willetsust kannatama?

Sepärrast et nemmad peawad ikka parremaks, pühhamaks, waggamaks ja Kristusse sarnatseks sama.

I Pet. 1, 6. 7. Teie peate wägga rõõmsad olema, kes teie nüüd pissud (kui se tarwis lähhäb) kurwad ollete monnesarnaste kiusatuste sees, et teie usk, kui se saab läbbikatsitud, peab leitama paljo üllema ollemast kui kuld, mis kaub, ja süiski tulles läbbikatsutakse, kitusseks ja auuks ja auustamisseks, kui Jesus Kristus ilmub. Ebr. 12, 10. Rom. 8, 29.

XIII. Kas Jummal need waggad nende willetsusse sees ka rõmustab?

Jah Jummal rõmustab neid jo siin ilmas nende willetsuste sees.

2 Kor. 1, 3. 4. 5. Ridetud olgo Jummal, ja meie
 Issanda Jeesuse Kristusse Issa, se süddamelikko
 hallastusse Issa, ja keige trööstimisse Jummal,
 kes meid trööstib keige meie willetsusse sees, et
 meie woime trööstida neid, kes keigesugguse wil-
 letsusse sees on, se trööstimissegä, misgä meid
 endid Jummalast trööstitakse. Gest otsego
 meil Kristusse kannatamissi paljo on, nenda
 trööstitakse meid ka rohkeste Kristusse läbbi.

XIV. Kas need waggad wahhest keigest
 willetsusen peäswad?

Jah, nemmad peäswad keigest willet-
 susseft. kui Jummal neid ühhe önsa sur-
 ma läbbi siit ma ilma ärrakorristab, a)
 wiimsel päwal surnust üllesärratab, b) ja
 omma taewariki wöttab c).

a) Luk. 23, 43. Edest minna ütlen sulle;
 tänna wead sa minnoga Paradisis ollema.

b) Joan. 5, 28. 29. Kund tulleb, millal keik,
 kes haudade sees on, weawad temma, Jummalga
 Poia, heäle kuulma ja wälja tullema, kes on head
 teinud ello üllestousmisseks; agga kes on pah-
 ha teinud, hukkamoißmisse üllestousmisseks.

c) Matt. 25, 34. Siis wöttab dölda kunnin-
 gas neile, kes temma parremal läel on: Tulge
 tenna, minno Issa önnistud, pärrige sedda kun-
 ningriki, mis teile on walmistud ma ilma as-
 futamisest.

XV. Öns nemmad siis taewas keigest waes-
 wast ja ristust lahti?

Jah, seäl on nemmad keigest waewast
 lahti

lahti, näwad Jummalat vallest pallese,
ning tundwad Jummalat sees ilmalop,
matta romo.

Jlm. 7, 16. 17. Neil ei pea ennam näsge eg-
ga janno ennam ollema; ei peage nende peäle
langema päike, egga mingisuggust pallawat, sest
se Sol, mis kess au järke on, peab kui karjane
neid hoidma, ja neid juhhatama ellawatte wee-
hallikatte jure, ja Jummal wöttab keik silma
pissarad nende filmist ärrapühkida.

Job. 19, 25. 26. 27. Minna tean, et mo Luti-
nastaja ellab, ja Temma jääb wiimses pörmo
peäle seisma; ehk kül ussid mo nahhaga sedda
lihha sawad ärrakorinud, siiski saan ma omma
lihha seest Jummalat nähha, kedda minna saan
ennesele nähha, ja minno silmad sawad tedda
nähha, ja mitte wooras. 1 Peetr. 1, 8.

2 Tim. 4, 18. Kül Jesand mind ka peastab
Teiaest nende kurjast teust, ja aitab omma tae-
wase rigisse;

Temmale olgo au iggaweste igga-
wesseks aiaks, Amen.

